

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ ЖУРНАЛУ «НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ»

Я.С. Яцив

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Науковців України турбує майбутня доля нашої держави, оскільки вона в значній мірі пов'язана з розвитком науки та технологій.

Ще на початку 2014 р. я писав: «... якась загрозлива тривога витає в небі України. Що буде з нашою державою через 10–20 років, навіть страшно подумати. Тому там «наверху» не думали, та й не думають, а живуть за правилами «сьогоднішнього дня» — взяти якомога більше для себе...».

Сьогодні, попри всі загрози воєнного часу, ситуація змінюється на краще. Формуються основи громадянського суспільства, а нова управлінська команда на чолі з Президентом України П.О. Порошенком шукає шляхи виходу з кризової ситуації. Є певні сподівання на ефективну роботу нового парламенту та уряду України. Все більше до управління державою залучаються громадські діячі. У цій

ситуації науково-освітянська спільнота не повинна залишатися байдужою та активно включатися до обговорення змін у нашому житті.

У цьому зв'язку я дозволю собі ще раз нагадати читачам журналу «Наука та інновації» про наболіле і вже не раз згадуване.

В XXI столітті у світі відбувається формування нового типу суспільства — постіндустріального, яке базується на новій моделі економіки — економіки знань, в якій пріоритетом є генерування нових знань і розробка перспективних технологій, більш раціональне використання природних ресурсів.

На жаль, маємо визнати, що наша держава ще не долучилася до цього процесу: її економіка здебільшого не є інноваційною, а скоріше за все вона є сировинно-орієнтованою. Це суттєво обмежує розвиток науки та виробництво високотехнологічної продукції.

Виникає запитання, чому так сталося і що гальмувало протягом останніх 20 років інтенсивність інноваційного розвитку. Серед багатьох причин я коротко охарактеризую дві з них (на мою думку, одні з основних) — це розвиток освіти та науки. Освіта в цілому і особливо вища освіта, з одного боку, є головним фактором підвищення кваліфікації персоналу підприємств та оволодіння сучасними знаннями широким мас населення, а з другого — джерелом поповнення науки кадрами.

Завдяки прийнятому нещодавно Закону України «Про вищу освіту» можливо вдасться зупинити суттєве падіння якості вищої освіти. А що робити з деградацією систем середньої та

професійно-технічної освіти? Більше десяти років тому, за часів Міністра освіти і науки України В.Г. Кременя, я активно підтримував ідею 12-річного навчання в середній школі. Водночас розроблялися заходи щодо зміцнення професійно-технічної освіти. Згодом від ідеї 12-річної середньої школи відмовилися. Але, на мою думку, прийдеться до неї повернутися...

Про стан і перспективи розвитку української науки в умовах незадовільного фінансування та відсутності її реальної підтримки з боку держави починаючи з 90-х років ХХ ст. згадувалося вже багато разів. З часом все тільки погіршувалося: скорочувався кваліфікований кадровий потенціал наукових організацій, старіла матеріально-технічна база науки, зменшувалися обсяги реалізованих інноваційних проектів і т.п.

У 2014 р. ситуація стала критичною. Потрібні ефективні зміни.

Перш за все необхідно підвищити сприйнятливність підприємницького сектору до інновацій та забезпечити подальший розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. З цією метою доцільно використати державні важелі формування інституційних умов розвитку інноваційної інфраструктури (технопарки, технополіси, центри трансферу технологій та ін.), а також економічні важелі забезпечення інноваційного розвитку (державна фінансова підтримка, надання пільг, захист інтелектуальної власності та ін.).

І, безумовно, необхідно терміново реформувати наукову та науково-технічну сфери. Сьогодні йде обговорення змін до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Ці зміни мають бути дієвими та забезпечити перспективу розроблення та впровадження інноваційної моделі економіки України.

Журнал «Наука та інновації» дає можливість залучати широке коло авторів та читачів до обговорення цих проблем.

Заступник Головного редактора
журналу «Наука та інновації»,
академік НАН України
Я.С. ЯЦКІВ